Framtidsgrupp Arbete

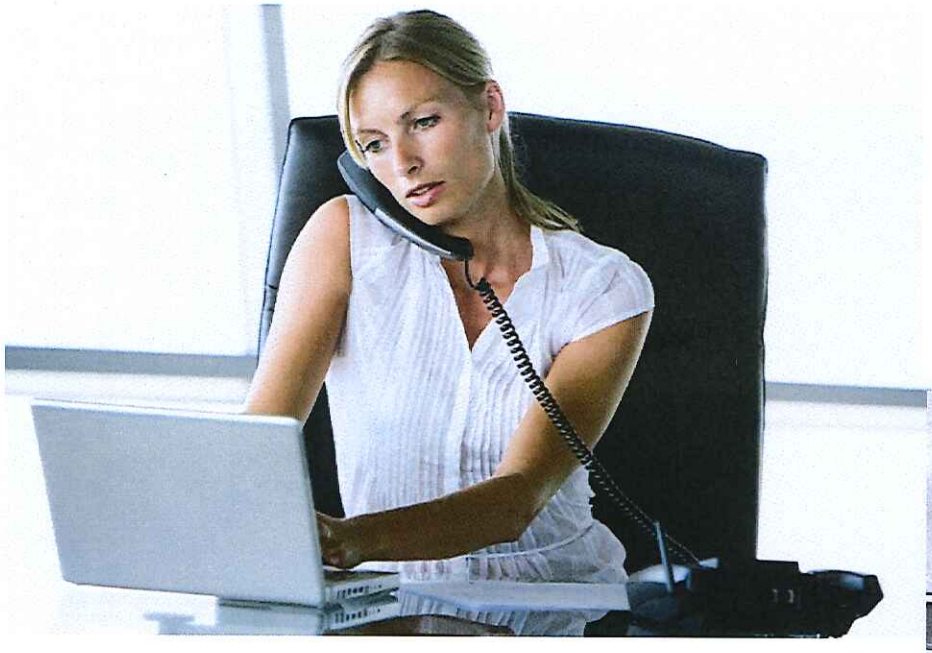

Uppdrag:
Framtid

Långsiktiga drivkrafter och trender

Uppdrag: Framtid

Långsiktiga drivkrafter och trender

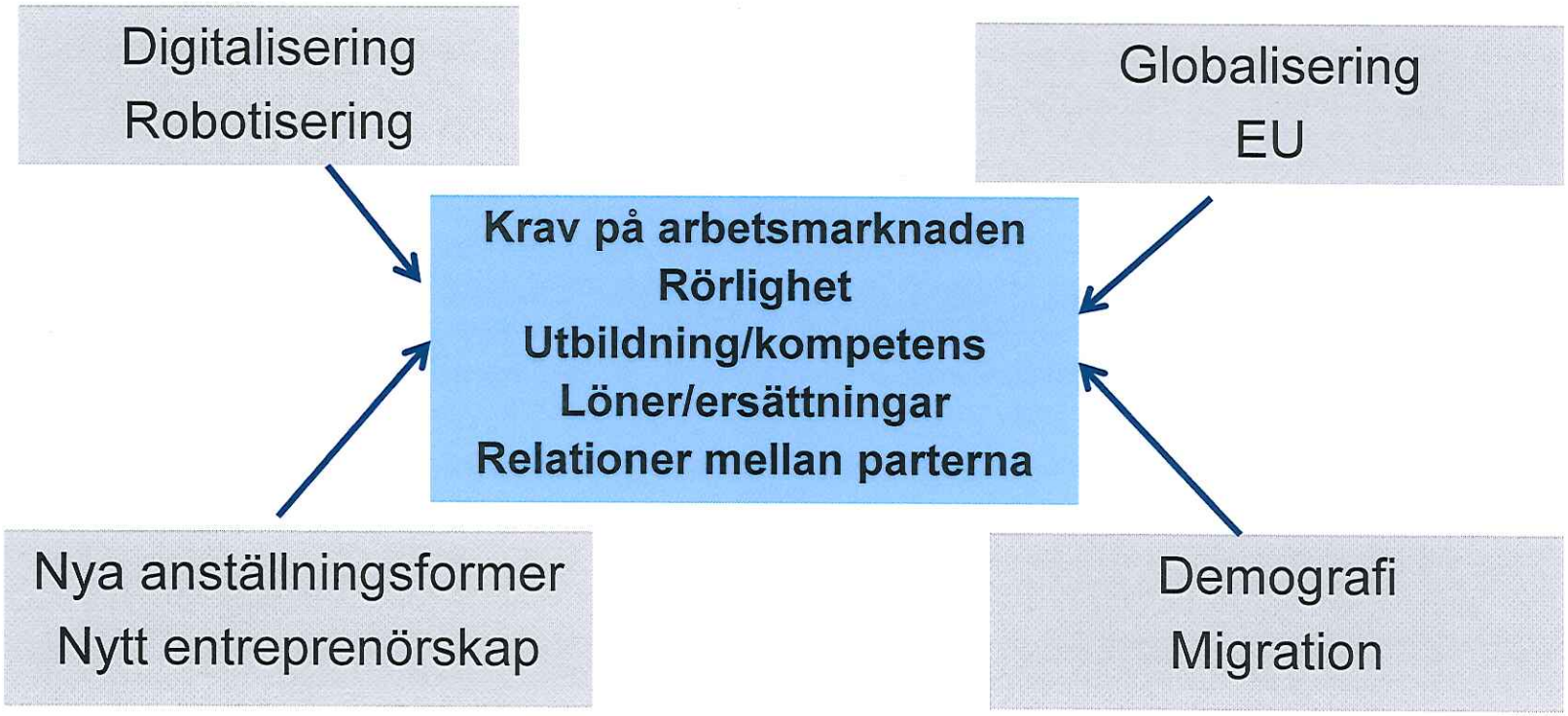

Strukturell efterfrågebrist?

Sveriges bytesbalans sedan 1993

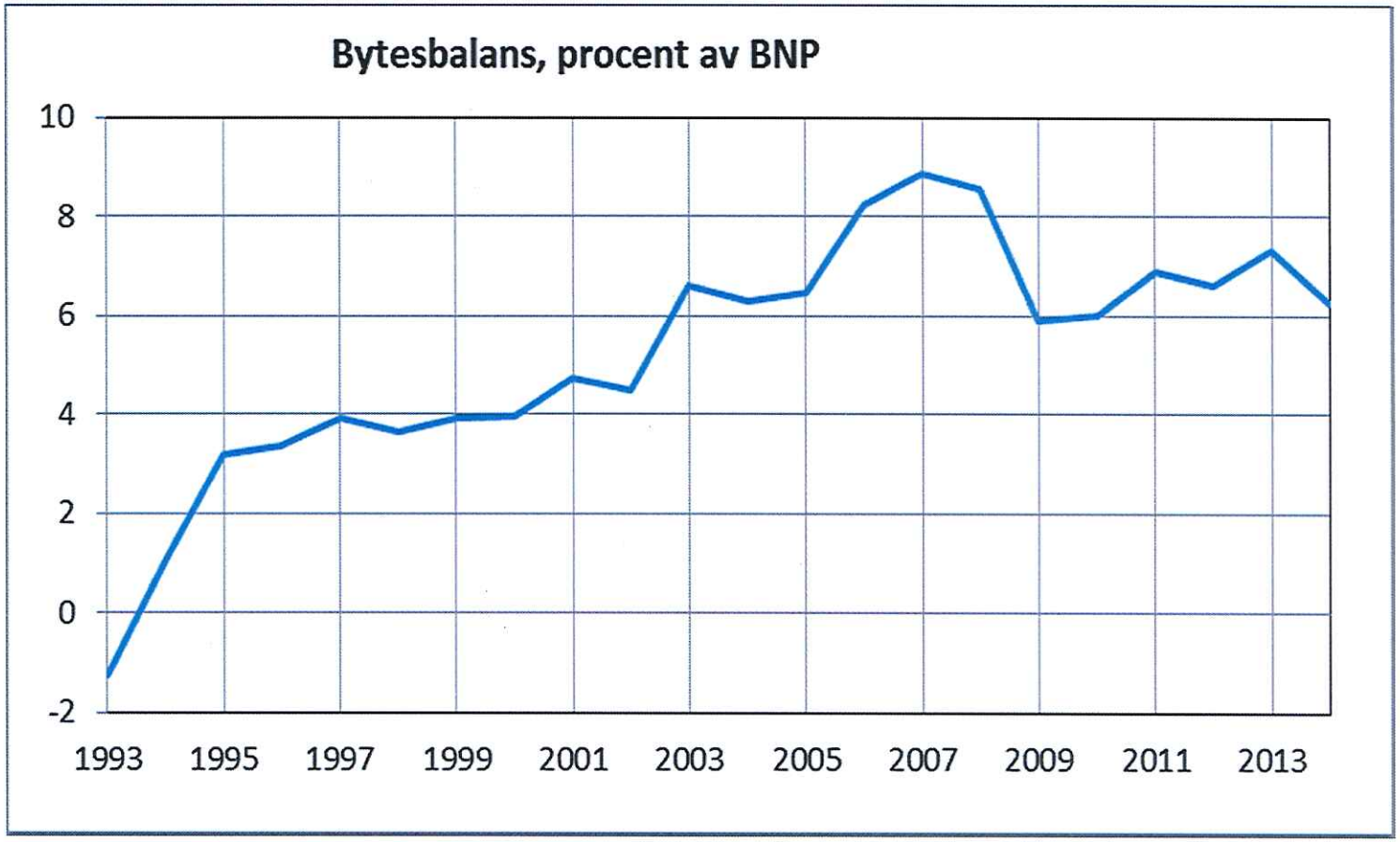

Uppdrag: Framtid

Antalet arbetslösa med långa arbetslöshetstider

Antalet arbetslösa (12–24 mån) fördelat på olika grupper

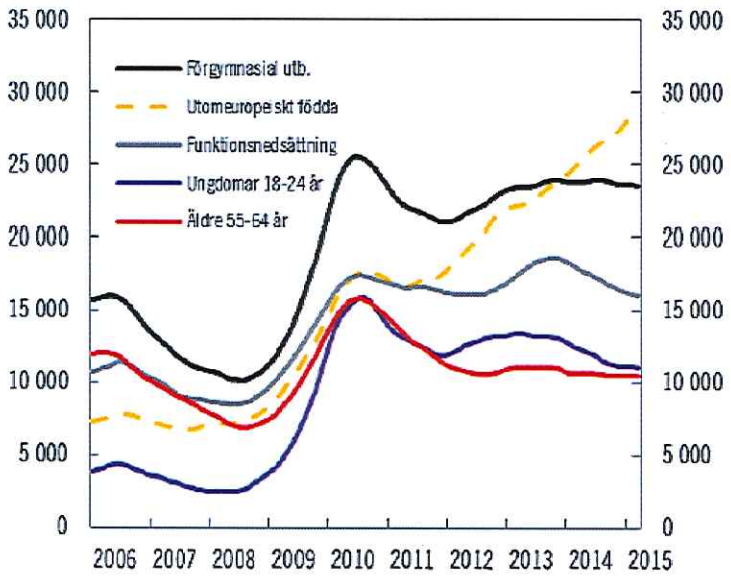

Antalet arbetslösa (>24 mån) fördelat på olika grupper

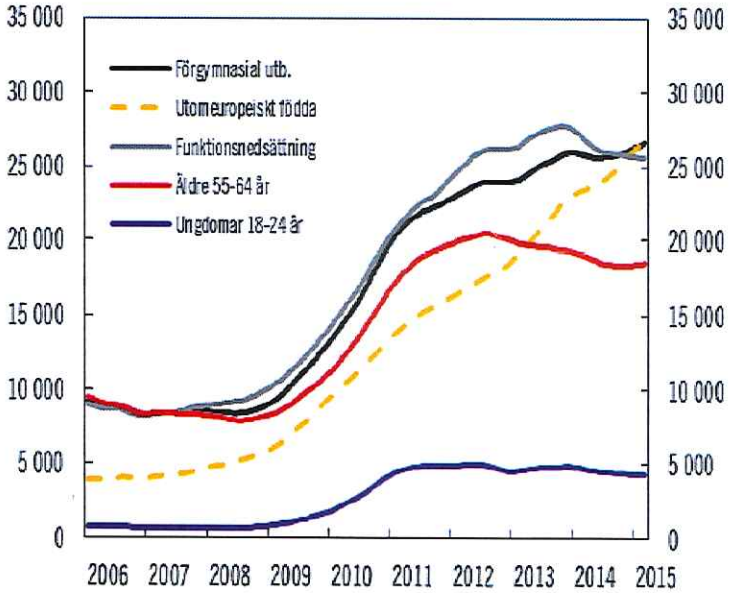

Källa: Arbetsförmedlingen

Uppdrag: Framtid

Sämre fungerande arbets-marknad

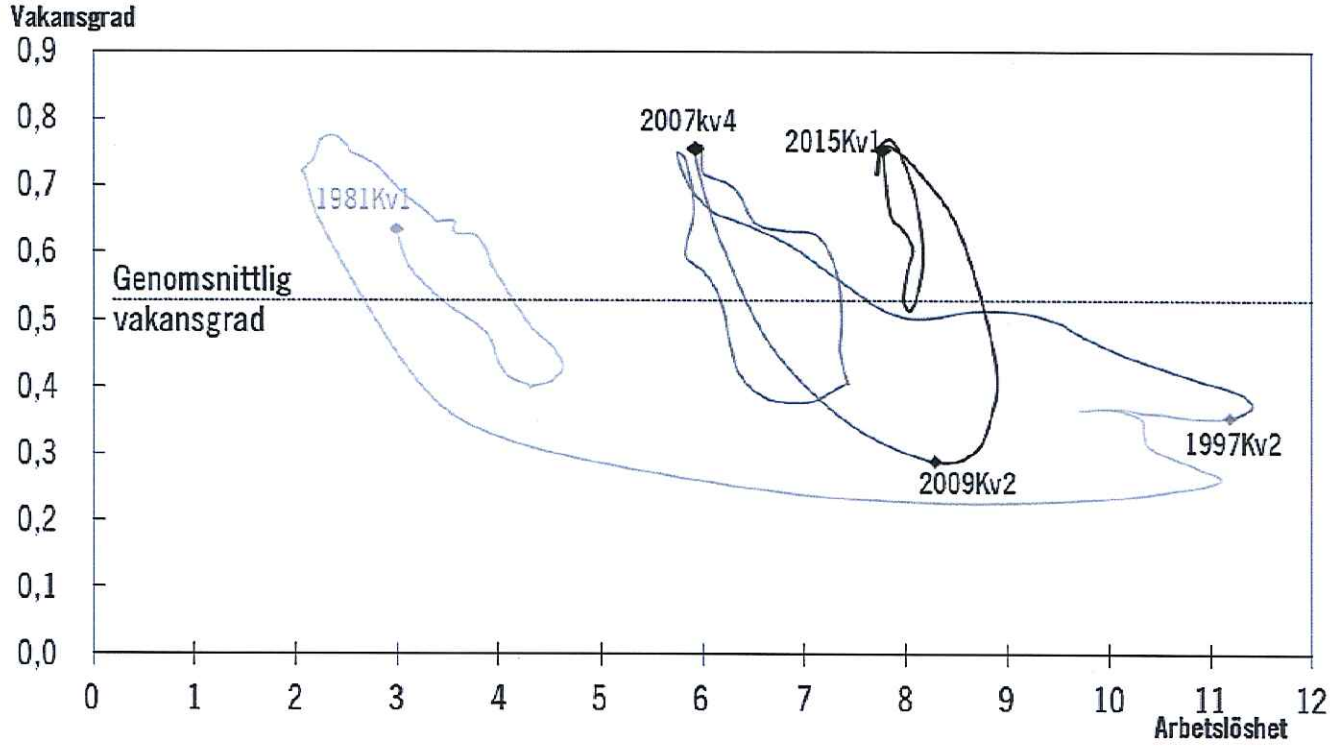

Källa: Arbetsmarknadsdepartementet

Uppdrag: Framtid

Digitaliseringen

- Automatisering och robotisering effektiviserar existerande produktion
- Fysiska varor blir digitala tjänster
- Digitala plattformar leder till att mellan-händer slopas/slås ut
- Studier hävdar att en stor andel (hälften?) av dagens jobb kan digitaliseras inom 20 år
- Ny teknik och strukturomvandling inget nytt. Men kan vi ännu en gång skapa nya jobb – i Sverige! – i samma takt?

”Task-biased” teknisk utveckling

- **Skill-biased technological change (SBTC)**
  - Teknisk utveckling ökar efterfrågan på välutbildade
  - Effekten på lönen beror på hur utbudet av välutbildad arbetskraft svarar
  - ”Race between Technology and Education”
- **Task-biased technological change (TBTC)**
  - Mer nyanserad bild. Ny teknik är ett komplement till abstrakta och avancerade uppgifter
  - Teknik ersätter/påverkar jobb som kan automatiseras eller flyttas
  - Vissa enkla jobb påverkas inte
  - Tekniken gör vissa jobb enklare

Globaliseringen

- Enorm ökning av globalt arbetsutbud
- Lägre avkastning på arbete, högre på kapital
- Ökade inkomstskillnader – i Sverige fr.a via avkastning på kapital
- Lågkostnadsländer klättrar i värdekedjorna
- Internationalisering inget nytt. Men kan vi även denna gång skapa tillräckligt med nya jobb – i Sverige?
- Attraktions- och konkurrenskraft avgör

Två huvudfrågor för en arbetsmarknad på två ben

I. **Flexibilitet och kompetens på den ordinarie arbetsmarknaden. Livslång kompetens-utveckling och återkommande utbildning för dem som har jobb – men inte nödvändigtvis mer utbildning!**

II. **Hur förbättra integrationen? Hur underlätta inträdet? Hur bryta utanförskapet? Hur få in de som inte är ”anställningsbara” på dagens hårda arbetsmarknad?**

Uppdrag: Framtid

I. Bredare system för livslångt lärande

- Öka rörligheten och minska inlåsningen på arbetsmarknaden
- Förebygga arbetslöshet och ohälsa
- Underlätta för företag att hitta rätt kompetens, utvecklas och växa
- Underlätta kompetensförsörjning och utveckling av offentliga verksamheter

Dagens utbildning behöver förstärkas

Anpassa utbudet av utbildningar och andra typer av kompetens-insatser

- **Dimensionering**

– yrkesverksammas behov av vidareutbildning måste vägas in

- **Relevans**

– systematisk samverkan mellan utbildnings-institutioner och arbetsliv

– Regional samordning av utbudet inom komvux

- **Tillträde**

– förhandsbesked om tillgodoräknande efter validering av reell kompetens

– särskild kvotgrupp för ansökningar baserade på reell kompetens

Nya verktyg krävs

Nya verktyg som gör det lättare att se sina möjligheter och finansiera kompetens-förstärkning mitt i livet

- **Allmän upplysning och information**
- **Individuell vägledning**
- **Kompetensförsäkring**

Uppdrag: Framtid

Allmän upplysning och information

- Påverka attityder och förväntningar hos enskilda och arbetsgivare
- Höja den allmänna insikten om vikten av att bygga på sin kompetens
- Generell information om möjligheterna – utbildningsutbud, vägledning, kompetens-försäkring

Uppdrag: Framtid

Individuell vägledning

- Personer över 30 år som har arbete erbjuds vägledning
- Personligt möte med professionell vägledare fristående från arbetsgivaren
- Stöd att se sina kompetenser & möjliga utvecklingsvägar
- Rättighet för den enskilde – ett krav i vissa situationer?

➢En fråga för parterna

Uppdrag: Framtid

Allmän obligatorisk kompetensförsäkring

- Komplettera studiemedelssystemet för bättre ersättning för inkomstbortfall
- Täcka alla yrkesverksamma – också de som inte omfattas av kollektivavtal
- Finansieras genom kollektiva avgifter eller avsättningar
- Någon form av egenavgift/individuellt kompetenssparande kan finnas
- Alternativa modeller för när och av vem man ska beviljas ersättning diskuteras

Satsning som ger utdelning

- Investering i ökad rörlighet, verklig trygghet på arbetsmarknaden och bättre kompetens-försörjning. Förebygger arbetslöshet och inlåsning
- Kostnaderna beroende av den ambitionsnivå staten och parterna kommer överens om. Finansiering bör i första hand ske inom befintligt löne- och reformutrymme
- Bred utredning där parterna spelar aktiv roll

II. En inkluderande arbets-marknad

- Kraftig och bestående uppgång av arbetslösheten för lågutbildade
- Hög arbetslöshet för nyanlända – särskilt flyktingar
- Hur hjälpa dem in?
- Hur hantera socialförsäkringarna när fler blir egenanställda mm?

Uppdrag: Framtid

Sysselsättningsgrad 2014

Efter utbildningsnivå och vistelsetid i Sverige, utrikes födda

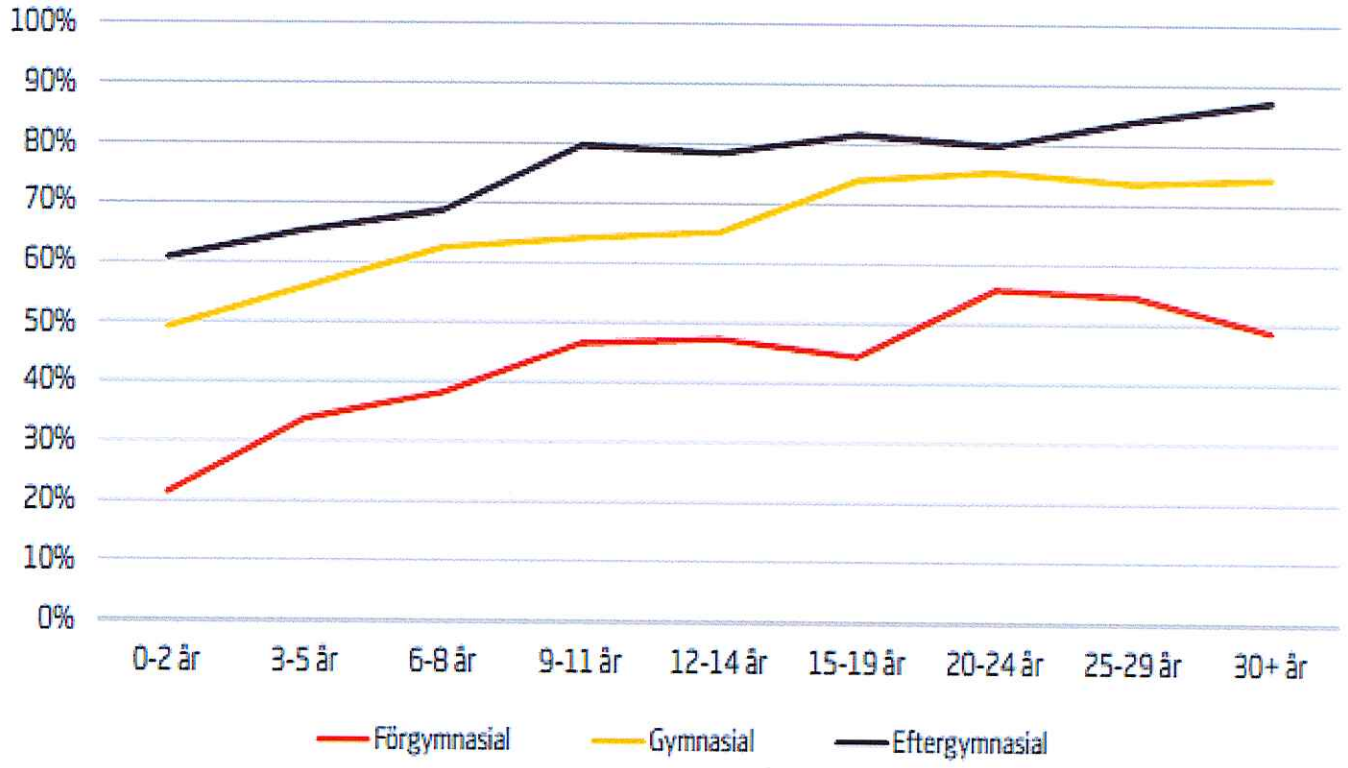

Källa: Swedbank

Uppdrag: Framtid

Snabbare inträde för nyanlända
/under diskussion/

- Fler snabbspår
- Bättre/snabbare svenskundervisning
- Validering
- Ny yrkesskola för nyanlända
- I stället för försörjningsstöd: grundersättning för arbetslösa som står till arbetsmarknadens förfogande
- Lönesubventioner
- Förstärkt matchning, ökad förmedlartäthet
- ”Entreprenörsförmedling”

Uppdrag: Framtid

Fler vägar in för utanförstående
/under diskussion/

- Bättre yrkesutbildning. Yrkesvux? Lättare komplettera gymnasiets yrkesprogram
- Sänk arbetsgivarens kostnader för on-the-job training
- ”Samhällsjobb”
- Vi har inte diskuterat lönebildningen

- Återför ansvaret för arbetslösas försörjning från kommunernas socialtjänst till staten

Uppdrag: Framtid

Bättre makroekonomiska förutsättningar

- Aktivare finanspolitik som balanserar strukturellt efterfrågeunderskott

  ⟶ investeringar i infrastruktur och kompetens

- Skattereform för framtidens arbete och hållbar utveckling

  - Högre skatt på materiell konsumtion och miljö som ger visst utrymme för lägre skatt på arbete

  - Minska skillnaderna i beskattningen av arbete och kapital

  - Se över bostadsbeskattningen för ökad neutralitet mellan upplåtelseformerna och ökad rörlighet på bostadsmarknaden

Uppdrag: Framtid

Skatter för framtida jobb
/under diskussion/

- Lägre skatt på arbete
- Lägre skatt på kompetensutveckling
- Högre skatt på konsumtion, fastigheter – kanske även annan förmögenhet
- Högre skatt på miljöförstörande verksamhet
- Skattereform för rörlighet på bostadsmarknaden

Inkomsttrygghet oavsett anlitande-form

/under diskussion/

- Socialförsäkringarna håller på att omvandlas – utan större debatt. Försäkringsdelen minskar.
- Nya anställningsformer, bemanningsföretag, fler egenföretagare, egenanställda och kombinatörer
- Förbättra kopplingen för anställda
- Stärk kopplingen för företagare
- Höj taken